

Brüsszel, 2024.10.15.
COM(2024) 459 final

2024/0251 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az Európai Unió által a hivatalosan támogatott exporthitelekről szóló OECD-megállapodás résztvevőinek ülésein a minimális előlegfizetésre vonatkozó közös állásponttal kapcsolatban képviselendő álláspontról

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT TÁRGYA

E javaslat tárgya az Unió által a hivatalosan támogatott exporthitelekről szóló OECD-megállapodás (a továbbiakban: megállapodás) résztvevőinek ülésein a résztvevők által benyújtott, a minimális előlegfizetésre vonatkozó jövőbeli közös álláspontokkal kapcsolatban képviselendő álláspont meghatározásáról szóló határozat.

2. A JAVASLAT HÁTTERE

2.1. A megállapodás a hivatalosan támogatott exporthitelekről

A megállapodás egy informális megállapodás, melynek célja, hogy megfelelő keretet biztosítson a hivatalosan támogatott exporthitelek szabályos használatához. A gyakorlatban ez egyenlő versenyfeltételek megteremtését (azaz annak biztosítását, hogy a verseny alapját az exportált áruk és szolgáltatások ára és minősége képezze, ne pedig a biztosított pénzügyi feltételek), valamint az arra való törekvést jelenti, hogy megszüntessék a hivatalosan támogatott exporthitelekkel (a továbbiakban: hivatalos támogatás) összefüggő támogatásokat és kereskedelmi torzulásokat. A megállapodás 1978 áprilisában, határozatlan időtartamra lépett hatályba.

A megállapodás igazgatási szempontból az OECD részét képezi, és azt az OECD exporthitel-titkársága támogatja. A megállapodás azonban nem az OECD jogi aktusa¹.

Az Európai Unió – nem pedig a tagállamok – részes fele a megállapodásnak, amelyet a 2011. november 16-i 1233/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet² ültetett át a közösségi jogba. Ezért a megállapodás az uniós jog értelmében jogilag kötelező erővel bír.

2.2. A megállapodás résztvevői

A megállapodásnak jelenleg tizenegy résztvevője van (a továbbiakban: a megállapodás résztvevői): az Amerikai Egyesült Államok, Ausztrália, az Egyesült Királyság, az Európai Unió, Japán, Kanada, Korea, Norvégia, Svájc, Törökország és Új-Zéland.

A megállapodás résztvevői dönthetnek a megállapodás módosításairól, és egyebek mellett közös álláspontokról a megállapodás IV. fejezetének 5. szakaszával összhangban. A határozatokat konszenzussal hozzák meg annak érdekében, hogy amennyiben valamely fél kifogást emel, a megállapodás módosítását vagy a közös álláspontot ne lehessen elfogadni.

Az Uniót döntéshozatali célokból az Európai Bizottság képviseli a megállapodás résztvevőinek ülésein és az írásbeli eljárásokban egyaránt.

A közös álláspont a megállapodás egyik eszköze, amely lehetővé teszi a résztvevőknek, hogy kivételes esetben eltérjenek a megállapodás rendelkezéseitől egy konkrét ügylet vagy – ideiglenesen – nem meghatározott számú ügylet esetében. A közös álláspontokra vonatkozó megállapodás elérésére vonatkozó eljárásokat a megállapodás 54–59. cikke határozza meg. A közös álláspontok írásbeli eljárásban hallgatólagosan is elfogadhatók, mert a véleményt nem nyilvánító résztvevőt úgy kell tekinteni, hogy elfogadta a közös álláspontra vonatkozó javaslatot. Ugyanez vonatkozik arra is, ha egy résztvevő bejelenti, hogy nincs álláspontja. A közös álláspontra vonatkozó javaslatra főszabály szerint 20 naptári napon belül kell

¹ Az OECD-egyezmény 5. cikkében meghatározottak szerint.

² Az Európai Parlament és a Tanács 1233/2011/EU rendelete (2011. november 16.) a hivatalosan támogatott exporthitelek terén bizonyos iránymutatások alkalmazásáról, valamint a 2001/76/EK és a 2001/77/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 326., 2011.12.8., 45. o.).

válaszolni, amely határidő nyolc naptári nappal meghosszabbítható. Az OECD exporthitel-titkársága tájékoztatja a résztvevőket arról, hogy a közös álláspontot elfogadták-e, és az elfogadott közös álláspont a bejelentéstől számított három naptári napon belül hatályba lép.

2.3. Az Unió által képviselendő álláspont

Az elmúlt években számos közös álláspontot fogadtak el a megállapodás szabályai szerinti ügyletek során a vevőktől megkövetelt előlegfizetéssel kapcsolatban. 2021. november 5-én a résztvevők elfogadták az EU által javasolt közös álláspontot, amely 5 %-ra csökkenti az előlegfizetési követelményt (szemben a megállapodás 11. cikkének a) pontjában meghatározott 15 %-os követelménnyel), és a hivatalos támogatás felső határát az exportszerződés értékének 95 %-ára növeli (szemben a megállapodás 11. cikkének c) pontjában meghatározott 85 %-kal). Az intézkedést a résztvevők olyan sürgős és kivételes lépésként hagyták jóvá, amelyre azért volt szükség, hogy reagálni tudjanak a Covid19-világjárvány kapcsán beálló egészségügyi válság okozta gazdasági visszaesésre. A 2021. évi közös álláspontot – amely eredetileg 2022. november 4-ig volt hatályban – további egy évvel meghosszabbították, így az 2023. november 4-én járt le.

2023. december 14-én a résztvevők az Egyesült Királyság javaslatát követően újabb közös álláspontot fogadtak el a minimális előlegfizetési követelményről. A 2021. évi közös álláspontban szereplő rugalmassági mechanizmus indoka már nem állt fenn, az Egyesült Királyság azonban jelezte, hogy a közös álláspontra irányuló javaslat időpontjában az alacsony és közepes jövedelmű országokban működő közbeszerzők/kormányzati vevők nehezen jutottak finanszírozáshoz, például a kamatlábak emelkedése és a folytatódó inflációs nyomás miatt. A 2024. december 13-ig alkalmazandó közös álláspont a megállapodás 22. cikkében meghatározottak szerint a II. kategóriába tartozó, 5 és 7 közötti országkockázati besorolású országok kormányzati vevőkkel/közbeszerzőkkel kötött ügyletekhez nyújtott hivatalos exporthitel-támogatásra vonatkozik. Az ilyen ügyletek esetében az előírt minimális előlegfizetés az exportszerződés 5 %-ára csökken, és a résztvevők által nyújtható maximális hivatalos támogatás felső határa 95 %-ra emelkedik.

Tekintettel annak objektív szükségességére, hogy az Unió képes legyen gyorsan és rugalmasan fellépni nemzetközi szinten a közös álláspontra vonatkozó javaslatokat követően, a Bizottság azt javasolja, hogy a Tanács tegye lehetővé a Bizottság számára, hogy az Unió nevében képviselendő álláspontot alakítson ki a hivatalosan támogatott exporthitelekről szóló OECD-megállapodás résztvevőinek ülésein a résztvevők által javasolt, a minimális fizetési kötelezettségre vonatkozó jövőbeli közös álláspontokkal kapcsolatban. Konkrétabban, az Unió által képviselendő álláspont az, hogy el kell utasítani bármely olyan a megállapodás valamely részes fele által javasolt, a minimális előlegfizetésre vonatkozó jövőbeli közös álláspontot, amely horizontális jellegű, és egynél több konkrét ügyletre vonatkozik.

Az EU úgy véli, hogy nem lehet elérni a megállapodás előlegfizetési szabályainak gyakorlatilag végleges megváltoztatását a közös álláspontok folyamatos megújításával. Ehelyett minden ilyen kiigazítást a részes felek közötti, deliberatív megbeszélések útján lenne célszerű kezelni. (2023 márciusában kezdődtek ilyen megbeszélések, amelyeken meg fogják vizsgálni az előlegfizetésre vonatkozó megállapodási szabályok esetleges módosításával kapcsolatos valamennyi szempontot. Jelenleg készülöben van egy tanácsi határozatra vonatkozó külön bizottsági javaslat, amely ilyen végleges változtatást tartalmaz.)

Ez alapján az EU-nak képesnek kell lennie arra, hogy elutasítsa azokat a közös álláspontra vonatkozó eljárás alkalmazására irányuló jövőbeli javaslatokat, amelyek célja a rugalmassági mechanizmusok további kiterjesztése. Tekintettel arra, hogy a politikai környezet mind nemzetközi, mind uniós szinten valószínűleg folyamatosan változik, a javasolt határozat az

elfogadását követő három évig alkalmazandó, majd ezt követően a Tanács felülvizsgálhatja az e határozatban meghatározott szakpolitikát.

3. JOGALAP

3.1. Eljárási jogalap

3.1.1. Általános elvek

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 218. cikkének (9) bekezdése határozatok elfogadásáról rendelkezik „*a megállapodásokkal létrehozott szervezetben az Unió által képviselendő álláspontok kialakítására vonatkozóan, amennyiben az ilyen szervnek joghatással bíró jogi aktust kell elfogadnia, kivéve a megállapodás intézményi kereteit kiegészítő vagy módosító jogi aktusokat*”.

A „*joghatással bíró jogi aktus*” fogalmába beletartoznak a nemzetközi jognak a kérdéses szervezet szabályozó szabályai szerint joghatással bíró jogi aktusok. Ezenfelül a fogalom magában foglalja azokat az eszközöket is, melyek a nemzetközi jog szerint nem bírnak kötelező erővel, de „*meghatározó módon befolyásolják az uniós jogalkotó által [...] elfogadott szabályozás tartalmát*”³.

3.1.2. A jelen esetre történő alkalmazás

A kölcsönösen kialakított közös álláspontban foglalt rendelkezések csak az abban meghatározott ügylet, illetve körülmények tekintetében lépnek a megállapodás szabályai helyébe. A megállapodás többi részes fele számára a közös álláspont puha jognak számít, az EU számára azonban a közös álláspont joghatással bíró jogi aktusnak minősül a hivatalosan támogatott exporthitelek terén bizonyos iránymutatások alkalmazásáról, valamint a 2001/76/EK és a 2001/77/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. november 16-i 1233/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 1. cikke értelmében, amely kimondja, hogy „*A hivatalosan támogatott exporthitelekről szóló megállapodás (a továbbiakban: a megállapodás) iránymutatásait az Unióban alkalmazni kell. A megállapodás szövegét csatolták e rendelethez.*” A közös álláspontot a részes felek a megállapodás 54–59. cikkében szereplő eljárást követve határozzák meg az OECD exporthitel-titkárságának bevonásával, ezért a közös álláspont nemzetközi szervezet által elfogadott aktusnak is minősül az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése értelmében.

Ezért a javasolt határozat eljárási jogalapja az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése.

3.2. Anyagi jogalap

3.2.1. Általános elvek

Az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése szerinti határozat anyagi jogalapja elsősorban azon tervezett jogi aktus célkitűzésétől és tartalmától függ, amellyel kapcsolatban az Unió által képviselendő álláspont meghatározásra kerül.

3.2.2. A jelen esetre történő alkalmazás

A tervezett jogi aktus elsődleges célkitűzése és tartalma a közös kereskedelempolitikával kapcsolatos. Ezért a javasolt határozat anyagi jogalapja az EUMSZ 207. cikke.

³ A Bíróság 2014. október 7-i ítélete, Németország kontra Tanács, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64. pont.

3.3. Következtetés

A javasolt határozat jogalapja az EUMSZ 207. cikke (4) bekezdésének első albekezdése, összefüggésben 218. cikkének (9) bekezdésével.

4. A TERVEZETT JOGI AKTUS KIHIRDETÉSE

Mivel a megállapodás részes feleinek jogi aktusa módosítani fogja a hivatalosan támogatott exporthitelekről szóló megállapodást, amely az 1233/2011/EU rendelet II. mellékletét képezi, elfogadását követően helyénvaló kihirdetni az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*.

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az Európai Unió által a hivatalosan támogatott exporthitelekről szóló OECD-megállapodás résztvevőinek ülésein a minimális előlegfizetésre vonatkozó közös állásponttal kapcsolatban képviselendő álláspontról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 207. cikke (4) bekezdésének első albekezdésére, összefüggésben 218. cikke (9) bekezdésével,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) A hivatalosan támogatott exporthitelekről szóló megállapodásban (a továbbiakban: a megállapodás) foglalt iránymutatást az 1233/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁴ átültette az uniós jogba, és ezáltal jogilag kötelező erejűvé tette az Unióban.
- (2) A közös álláspont a megállapodás egyik eszköze, amely lehetővé teszi a résztvevőknek, hogy kivételes esetben eltérjenek a megállapodás rendelkezéseitől egy konkrét ügylet vagy – ideiglenesen – nem meghatározott számú ügylet esetében, például a minimális előlegfizetés tekintetében a megállapodás 11. cikkének a) pontja értelmében.
- (3) A megállapodás résztvevői (a továbbiakban: résztvevők) a megállapodás IV. fejezetének 5. szakaszával összhangban írásbeli eljárás keretében határoznak a közös álláspontokról. A közös álláspontok írásbeli eljárásban hallgatólagosan is elfogadhatók, mivel a véleményt nem nyilvánító résztvevőt úgy kell tekinteni, hogy elfogadta a közös álláspontra vonatkozó javaslatot. Ugyanez vonatkozik arra is, ha egy résztvevő bejelenti, hogy nincs álláspontja. A közös álláspontra vonatkozó javaslatra főszabály szerint 20 naptári napon belül kell válaszolni, amely határidő nyolc naptári nappal meghosszabbítható. Az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése szerinti kerethatározat szükségességét indokolja a közös álláspontra irányuló javaslatra való reagálásra biztosított rövid idő, valamint az a tény, hogy a hallgatás jóváhagyást jelent.
- (4) Helyénvaló meghatározni az Unió által a javasolt közös állásponttal kapcsolatban a résztvevők írásbeli eljárása során képviselendő álláspontot, mivel a javasolt közös álláspont – elfogadása esetén – meghatározó módon befolyásolja majd az uniós szabályozás tartalmát a hivatalosan támogatott exporthitelek terén bizonyos iránymutatások alkalmazásáról, valamint a 2001/76/EK és a 2001/77/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. november 16-i 1233/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében.

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 1233/2011/EU rendelete (2011. november 16.) a hivatalosan támogatott exporthitelek terén bizonyos iránymutatások alkalmazásáról, valamint a 2001/76/EK és a 2001/77/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 326., 2011.12.8., 45. o.).

- (5) Tekintettel e közös álláspont elfogadására irányuló – a megállapodás szerint létrehozott – gyorsított eljárásra, az Unió érdekében áll, hogy ezeket az álláspontokat uniós szinten mielőbb kialakítsák azért, hogy az Unió hatékonyan gyakorolhassa a megállapodás szerinti jogait. Ez a határozat ezért hatékony és gyors eljárást határoz meg az Unió által képviselendő álláspontra vonatkozóan a megállapodás bármely résztvevője által javasolt, horizontális jellegű, és egynél több konkrét ügyletre vonatkozó minimális előlegfizetésre vonatkozó jövőbeli közös állásponttal kapcsolatban.
- (6) Az EU úgy véli, hogy a megállapodás előlegfizetési szabályainak gyakorlatilag végleges megváltoztatását nem a közös álláspontok folyamatos megújításával kellene elérni. Ehelyett minden ilyen kiigazítást a résztvevők közötti, deliberatív megbeszélések útján kellene kezelni. Ez alapján e határozat megállapítja, hogy általános szabályként az EU álláspontja minden olyan jövőbeli javaslat elutasítása kell, hogy legyen, amely arra irányul, hogy a közös álláspontra vonatkozó eljárást alkalmazzák a megállapodás 11. cikkének a) pontjában foglalt előlegfizetési szabályokra vonatkozó rugalmassági mechanizmus kiterjesztésére.
- (7) Amennyiben az exporthitelekkel foglalkozó tanácsi munkacsoportban folytatott megbeszélések során megállapítást nyer, hogy célszerű eltérni az e határozatban megállapított állásponttól, a Bizottságnak bármikor lehetősége van arra, hogy az e határozatban megállapított állásponttól eltérő, az Unió által képviselendő álláspont meghatározásáról szóló tanácsi határozatra irányuló javaslatot nyújtson be. Ez a határozat ugyanis nem érinti a Bizottság azon jogát, hogy saját kezdeményezésére is benyújtson tanácsi határozatra irányuló javaslatot az Unió által képviselendő álláspont meghatározására, amely eltér az e határozatban meghatározott általános állásponttól.
- (8) Annak biztosítása érdekében, hogy a Tanács rendszeresen értékelhesse és adott esetben felülvizsgálhassa az e határozatban foglalt szakpolitikát, valamint az uniós intézmények közötti lojális együttműködésnek az EUSZ 13. cikkének (2) bekezdésében rögzített szellemében e határozatot rendszeresen felül lehet vizsgálni.

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A hivatalosan támogatott exporthitelekről szóló megállapodás résztvevőinek írásbeli eljárása során a minimális előlegfizetési követelményre vonatkozó közös álláspontra vonatkozóan a többi résztvevő által a jövőben előterjesztendő javaslatok tekintetében az Unió által képviselendő álláspont az, hogy el kell utasítani a megállapodás 11. cikkének a) pontja szerinti minimális előlegfizetési követelménnyel kapcsolatban egy adott résztvevő által előterjesztett bármely jövőbeli közös álláspontot, amennyiben a közös álláspont horizontális jellegű és egynél több konkrét ügyletre vonatkozik.

2. cikk

A Bizottság a résztvevők minden ülése előtt kellő időben eljuttatja az exporthitelekkel foglalkozó tanácsi munkacsoportnak az 1. cikkben említett közös álláspontokra vonatkozó, az adott ülésen megvitatandó javaslatot tartalmazó dokumentumot.

3. cikk

Ezt a határozatot a Tanács legkésőbb három évvel e határozat elfogadását követően értékeli és – adott esetben – a Bizottság javaslata alapján felülvizsgálja.

4. cikk

Ez a határozat az elfogadásának napján lép hatályba.

Ez a határozat az elfogadását követő három évig alkalmazandó.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*